

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ خیرالدين حفظه الله تعالى

موضوع:

احکام؛ مشاغل و مکاسب حرام

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: عاطفه وفا

تاریخ: ۱۳۹۵/۱/۱۹

پولی که دولت ایران تحت عنوان یارانه به مردم می دهد چه حکمی دارد؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۵/۱/۲۴

هر گونه داد و ستد مالی با حکومت های غیر مشروع حرام است؛ چراکه داد و ستد مالی با آنها گونه ای گرایش به ظالمان است و خداوند از هر گونه گرایش به ظالمان نهی کرده و فرموده است: «وَلَا تَزْكُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصِرُونَ»؛^۱ «و به سوی کسانی که ستم کردند گرایش پیدا نکنید که شما را آتش می گیرد و برایتان جز خداوند سرپرستانی نیست، آن گاه یاری نمی شوید»، جز در صورت اکراه، اضطرار و مصلحت خلیفه ی خداوند، به ترتیبی که در پرسش و پاسخ ۳۹۱ تبیین شده است، ولی گرفتن مال اندکی که حکومت های غیر مشروع به صورت بلا عوض می پردازند، اشکالی ندارد؛ چراکه کمک گرفتن از آنها مانند کمک کردن به آنها نیست و خداوند از کمک کردن به آنها نهی فرموده است، نه کمک گرفتن از آنها؛ مگر در مواردی که کمک گرفتن از آنها مستلزم کمک کردن به آنهاست که در این موارد کمک گرفتن از آنها نیز جایز نیست. بنابراین، گرفتن مال اندکی که دولت به عموم مردم می پردازد و ظاهراً در عوض آن کمکی دریافت نمی کند، برای مؤمنان جایز است ان شاء الله.

۱. هود/ ۱۱۳

تعلیقات

پرسش‌ها و پاسخ‌های فرعی

پرسش فرعی ۱

نویسنده: ناشناس

تاریخ: ۱۳۹۹/۴/۴

من پیرو حضرت علامه خراسانی حفظه الله تعالى هستم و می‌خواستم سؤالی از شما داشته باشم. مدتی است که حکومت ایران سهامی موسوم به عدالت (!) را آزاد کرده است. می‌خواستم بدانم که آیا اصلاً خرید و فروش سهام در بورس از نظر شرعی جایز است؟ حتی اگر مثلاً سهام موسوم به عدالت باشد که خود فرد آن را نخریده، بلکه از طرف دولت طاغوت واگذار شده، آیا فروش آن جایز است و پول حاصل از آن حلال محسوب می‌شود؟ بسیار ممنون از پاسخگویی شما؛ چراکه در این برهه‌ی زمانی، مردم زیادی هستند که نیاز دارند حکم معامله در بورس و خرید و فروش سهام عدالت از نظر سیدنا المنصور حفظه الله تعالى را بدانند. خداوند جان ما را فدای ایشان و فدای امام مهدی علیه السلام گرداند.

پاسخ به پرسش فرعی ۱

تاریخ: ۱۳۹۹/۴/۱۰

خرید سهام شرکت‌های غیر دولتی که به کار اقتصادی مشروع می‌پردازند، به معنای شرکت در سرمایه‌گذاری آن‌ها و سود و زیانشان به گونه‌ی واقعی و عادلانه، اشکالی ندارد؛ چراکه معامله‌ای عقلایی و سودمند است و تبعاً فروش سهام آن‌ها نیز جایز است، ولی خرید سهام شرکت‌های دولتی اشکال دارد؛ چراکه شرکت‌های دولتی، بازوی ظالمان هستند و تبعاً همکاری با آنان، کمک کردن به گناه و تعدی محسوب می‌شود، در حالی که خداوند فرموده است: ﴿وَلَا تَعَاوُنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾؛ «و به یکدیگر در گناه و تعدی کمک نکنید و از خداوند بترسید؛ چراکه عقاب خداوند شدید است».

آری، گرفتن کمک بلا عوض از دولت اشکالی ندارد؛ چنانکه روایت شده است که علی علیه السلام هدایایی که سعید بن عاص اموی برایش فرستاد را قبول کرد و فرمود: «خُذْ مَا أُعْطُوكَ»؛ «چیزی که به تو می‌دهند را بگیر» و فرمود: «لَا تَسْأَلِ السُّلْطَانَ شَيْئًا وَإِنْ أُعْطِيَ فَخُذْ»؛ «از حکومت چیزی درخواست نکن، ولی اگر داد بگیر» و روایت شده است که حسن و حسین

۱. المائدة / ۲

۲. عمدة القاري للعيني، ج ۹، ص ۵۵

۳. المغني لابن قدامة، ج ۴، ص ۳۰۹

علیهما السلام جوایز معاویة را قبول می کردند^۱ و از ابو جعفر باقر علیه السلام روایت شده است که درباره ی کمک بلا عوض حکومت فرمود: «إِنْ عَلِمْتَ أَنَّهُ مِنْ غَضَبٍ وَسُخْتٍ فَلَا تُقْبَلُهُ وَإِنْ لَمْ تَعْرِفْ ذَلِكَ فَاقْبَلْهُ»؛ «اگر می دانی که آن از غضب و حرام است قبول نکن، ولی اگر نمی دانی قبول کن» و سپس فرمود: «مَا كَانَ مِنْ مَأْثِمٍ فَهُوَ عَلَيْهِمْ وَمَا كَانَ مِنْ مَهْنٍ فَهُوَ لَكَ»؛ «گناهش بر عهده ی آنان و خوشی اش برای توست»^۲ و از جعفر بن محمد صادق علیهما السلام روایت شده است که به یکی از یارانش فرمود: «أَنْتَ غَامِلٌ الْمَدِينَةَ فَتَنْجِزُ مِنْهُ مَا وَعَدَكَ، فَإِنَّمَا هُوَ شَيْءٌ دَعَاكَ اللَّهُ إِلَيْهِ لَمْ تَطْلُبْهُ مِنْهُ»^۳؛ «برو نزد حاکم مدینه و چیزی که به تو وعده کرده است را بگیر؛ زیرا آن چیزی است که خداوند تو را به سویش کشانده است و تو از او طلب نکرده ای» و از علی بن موسی الرضا علیهما السلام روایت شده است که درباره ی کمک بلا عوض حکومت فرمود: «لَا بَأْسَ عَلَيْكُمْ»^۴؛ «برای شما (مؤمنان) اشکالی ندارد»، بلکه ابن عبد البر گفته است: «قَبِلَ جَوَائِزُ الْأَمْزَاءِ جُمُهُورُ الْعُلَمَاءِ»^۵؛ «اکثریت قاطع عالمان، جوائز حاکمان را قبول کرده اند». بر این اساس، گرفتن سهام موسوم به عدالت و نگاه داشتن آن برای دریافت سودی که دولت به دارندگان آن می دهد، اشکالی ندارد؛ زیرا ظاهر این است که کمک بلا عوض محسوب می شود، ولی فروختن آن به دیگران در صورتی جایز است که سودی مادی یا معنوی برای دولت نداشته باشد؛ چراکه اگر سودی مادی یا معنوی برای دولت داشته باشد، به این صورت که مثلاً باعث بالا رفتن ارزش سهام شرکت های دولتی یا سطح محبوبیت دولت شود، کمک کردن در گناه و تعدی محسوب می شود که جایز نیست. آری، اگر معلوم نباشد که سودی مادی یا معنوی برای دولت دارد یا ندارد، جایز است، ولی بهتر است که از آن اجتناب شود؛ زیرا دولت های ظالم غالباً کاری که برایشان سودی نداشته باشد را انجام نمی دهند و در روایت مشهوری از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم رسیده است: «الْحَلَالُ بَيْنَ وَالْحَرَامِ بَيِّنٌ وَبَيْنَهُمَا مُشْتَبِهَاتٌ، لَا يَعْلَمُهَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ، فَمَنْ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعَرْضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ، كَالرَّاعِي يَزْعَى حَوْلَ الْحِمَى فَيُوشِكُ أَنْ يُوَاقِعَهُ، وَإِنْ لِكُلِّ مَلِكٍ حِمًى، وَإِنَّ حِمَى اللَّهِ مَحَارِمُهُ»^۶؛ «حلال روشن است و حرام روشن است و میان آن دو چیزهای مشتبهی هستند که بسیاری از مردم (کنه) آن ها را نمی دانند، پس هر کس از چیزهای مشتبه بپرهیزد، آبروی خود

۱. مصنف ابن أبي شيبة، ج ۵، ۴۱؛ تهذيب الأحكام للطوسي، ج ۶، ص ۳۳۷

۲. بنگريد به: عمدة القاري للعيني، ج ۹، ص ۵۵.

۳. الكافي للكليني، ج ۸، ص ۲۲۲

۴. الكافي للكليني، ج ۴، ص ۲۷۹؛ من لا يحضره الفقيه لابن بابويه، ج ۲، ص ۴۳۷

۵. الإستاذكار لابن عبد البر، ج ۸، ص ۶۰۸

۶. مسند أحمد، ج ۴، ص ۲۷۰؛ سنن الدارمي، ج ۲، ص ۲۴۹؛ صحيح البخاري، ج ۱، ص ۱۹؛ صحيح مسلم، ج ۵، ص ۵۰؛ سنن ابن

ماجة، ج ۲، ص ۱۳۱۸؛ سنن الترمذي، ج ۲، ص ۳۴۰؛ الكافي للكليني، ج ۱، ص ۶۸؛ من لا يحضره الفقيه لابن بابويه، ج ۳، ص ۱۰؛

تهذيب الأحكام للطوسي، ج ۶، ص ۳۰۲ با الفاظ متفاوت

و دین خود را پاس می‌دارد و هر کس در چیزهای مشتبه بیفتد، در حرام واقع می‌شود، مانند چوپانی که (گوسفندان خود را) در حریم مکان ممنوع می‌چراند، پس زود باشد که در آن واقع شود و هرآینه برای هر پادشاهی مکان ممنوعی وجود دارد و مکان ممنوع خداوند محرمات او هستند».

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌هاشمی خراسانی
مجلسین با حکم‌های و دستورها

www.alkhorasani.com

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌هاشمی خراسانی حفظه الله تعالى

صفحه توییتر پایگاه

صفحه اینستاگرام پایگاه

صفحه تلگرام پایگاه

صفحه فیس‌بوک پایگاه

آدرس: مجلسین

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.